

5. Короленко В. Г. Собрание починений : в 10–и т. / Владимир Галактионович Короленко – М. : Гослитиздат, 1953–1956. Т.10 : Письма. 1879–1921. – 1956. – 717 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: http://az.lib.ru/k/korolenko_w_g/text_0890.shtml

Бездітько М.Б.

(наук. кер. ст. викладач Бездітько Б.М.)

*студентка V курсу факультету підготовки кадрів
для органів юстиції та судової адміністрації
Національного юридичного університету ім. Я. Мудрого*

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ РУХУ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Відповідно до ст. 42 Конституції України, держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів [1]

В Україні дане питання регулюється Законом України «Про захист прав споживачів». Захист прав споживачів – це складова частина захисту прав людини. В державах з розвиненою економікою споживач здійснює керівну функцію на споживчому ринку.

Споживач(англ.- consumer – «конс’юмер») , відповідно до Закону України «Про захист прав споживачів», це громадянин, який купує, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити товари (роботи, послуги) для власних побутових потреб [2].

Історія виникнення руху захисту прав споживачів має тривалу історію. В різні історичні епохи спроби за допомогою держави регулювати якість і безпечність продуктів харчування, ліків відбувались по-різному.

В 1200 році король Іоан Безземельний видав указ про покарання обважувальників на ринках, а в 1215 році скріпив своєю печаткою Велику хартію вольностей, яка вважається першою «неписаною» конституцією Англії та документом, в якому закладено основи прав людини . Зокрема, було закріплено покарання за нечесну практику в торгівлі.

В Австрії для покарання продавця розбавленого або прокислого молока, примушували його випивати цю продукцію.

Науково-технічний прогрес потребував більш складних форм захисту від неякісних та шкідливих товарів. Практика використання хімікатів спричинила появу перших законів проти фальсифікації продуктів . Зокрема, перший у США закон щодо продуктів харчування з’явився у 1785 році. В цілому з 1789 по 1906 роки Конгресом США було прийнято більше 100 законів щодо продуктів харчування [3,с.21].

У 1935 році була заснована спілка споживачів США, аналогічні організації виникли також у Франції, Німеччині, Великобританії, Канаді.

У 1960 році при ООН засновано Конс'юмерс Інтернешенл (Consumers International) – Міжнародну організацію Споживчих товариств та незалежних споживачів, яка об'єднує майже 200 країн світу, членом якої з 1997 року є Україна.

В березні 1962 року Консультативна Асамблея Євросоюзу ухвалила «Хартію захисту споживачів». В 1985 році Генеральна Асамблея ООН затвердила « Керівні принципи захисту інтересів споживачів», які повинні використовуватися урядами країн світу при реалізації політики захисту інтересів споживачів. Вказані принципи були спрямовані на: захист споживачів від недобросовісних товарів, які можуть завдати шкоди здоров'ю; реалізацію ефективних процедур розгляду скарг споживачів; сприяння розвитку економічних інтересів споживачів [4,с.33].

Країни ЄС розробили низку нормативних актів із захисту прав споживачів, які визначають політику в цій сфері з урахуванням забезпечення захисту в рамках об'єднаного внутрішнього ринку.

З 1994 року Україна є членом Європейської комісії Генерального Директорату XXIV споживчої політики і захисту здоров'я споживачів.

12 травня 1991 року в Україні було прийнято Закон України « Про захист прав споживачів». В 2005 році прийнято Закон України « Про внесення змін до Закону України « Про захист прав споживачів» . Метою даного нормативного акту є приведення законодавства України у відповідність до вимог європейського законодавства стосовно захисту прав споживачів , забезпечення безпеки продукції в процесі її розповсюдження та розміщення на ринку.

Але на сучасному етапі Україна значно відстає від загальноприйнятих світовою спільнотою тенденцій, які заявлені у низці найважливіших міжнародних актів.

Споживчий ринок України продовжує насичуватись неякісною, фальсифікованою продукцією, зокрема, продуктами харчування, алкогольними напоями, а законодавча практика останніх років серйозно обмежила права споживачів. Незважаючи на те, що законодавство України формально надає споживачам широке коло повноважень стосовно захисту своїх законних прав та інтересів, реалізувати, на жаль, цю можливість ще доволі складно.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.03.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
3. Зверева О. Забезпечення міжгалузевої взаємодії правових норм з метою захисту прав споживачів.// Право України. – 2008. №6. – С. 19-22.
4. Зверева О. Освіта споживача – важливе державне завдання // Право України. – 2008. №8. – С. 31-35.